

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ဟ်ဖျါ

လၢယုၤလံ ၁သီ, နံၣ်/ KHRG လံာ်ကတြုၤနီၣ်ဂံၢ်- 22-32-I1

**ဒုပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ် တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ဟ်ဖျါ- ကိုဖိမုၢ်သးနံၣ်အိၣ် (၁၅) တဂၤ ပၢ်ဖျါထီၣ်
ဘၣ်ဃး ကိုကမံးတံာ်တဂၤ အသွံၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်မၤပယွဲအီၤ**

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ဟ်ဖျါတဘျီအံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ကဲထီၣ်သးဖဲ လၢနီၣ်ဝုဘၣ် ၂၀၂၁နံၣ် လၢနီၣ်တကီၢ်ဆၣ်, ဒုပျၢ်ယၢ်
ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢနီၣ်ဝုဘၣ် ၂၆သီ, ၂၀၂၁နံၣ် မုၢ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ် ပိၣ်မုၢ်ဖိအိၣ် (၁၅) နံၣ် အမံၤမ့ၢ် နီၣ်ဝ---
အိၣ်လၢ c--- သဝီ, ထၢဝၢ်လီၤကရူၢ်, ကိးတရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒုပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ် ပၢ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်ဃး ဆ--- တီၤထီၣ်ကိုကမံး
တံာ်တဂၤ လၢအမံၤမ့ၢ် ဖ--- အအိၣ်ဖဲ အ--- သဝီ, နီၣ်တီၤပျၢ်ကရူၢ်, နီၣ်တကီၢ်ဆၣ် ဒုပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ် မၤပယွဲအီၤ
လၢသွံၣ်ထံးမုၢ်ခွါအဖီခိၣ် ဖဲအဝဲမၤဖိသုၣ်ပိၣ်မုၢ်တဂၤဒီးအသကိးမုၢ်ဖိခံၣ်, မၤစၢၤအီၤလၢ ကအိးသဲးသုၣ်ဘၣ်ဖဲအဟံၣ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးဝံၤအလီၢ်ခံ ကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢ ဖိသုၣ်မုၢ်ဖိလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤ ကမၤလိကတၢ်က့ၤကို
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံး လီၤဂၢ်ဒိ တၢ်ဂုၢ်အံၤဘၣ်တၢ်စိၣ်ခိၣ်ဆူ လီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်
မၤတၢ်ဆၢတံာ်တဂၤ တအဲၣ်ဒီးလူၤလၢတၢ်ဂ့ၤဆူညါလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢကိုတကပၤစၢၤကိး အိၣ်ခိးဝဲ လီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်
ကမၤတၢ်ဆၢတံာ်တဂၤ တချုးလၢ အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဆၢတံာ်တဂၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သနၢ်က့ ပုၤမၤပယွဲတၢ် ဖ---န့ၣ် အတၢ်မၤလံာ်
ဃးဃာ်ကတၢ်ကွံာ်အခါ ဟးထီၣ်လၢကွံာ်လၢကိုန့ၣ်လီၤ.¹

(၁) တပတီၢ်- တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂုၢ်လီၤတံာ်လီၤဆဲး

တၢ်ကဲထီၣ်သးအကလုာ်	သွံၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်မၤပယွဲ
တၢ်ကဲထီၣ်သးမုၢ်နံၣ်မုၢ်သီ	လၢနီၣ်ဝုဘၣ် ၂၆သီ, ၂၀၂၁နံၣ်
တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ (သဝီ, ကရူၢ်, ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရၣ်)	အ--- သဝီ, နီၣ်တီၤပျၢ်ကရူၢ်, နီၣ်တကီၢ်ဆၣ်, ဒုပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ်

¹ တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျဲလၢ လံာ်ဟ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤဖဲ (လၢဖုၤတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၂ နံၣ်) အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆၢဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢ
လီၢ်ကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲ (ဒုပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ်) အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ လၢကညီဂုၢ်ဝီခွဲးယၢ်ကရူၢ် KHRG လၢကမၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤ
ဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ လီၤတံာ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ်
တၢ်မၤလီၤဘၢအီၤလၢအဝဲနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျဲလၢ တၢ်ကွဲးရဲပုၤအါထီၣ်အီၤ ဖဲ ပနီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG
အတၢ်ကွဲးရဲထီၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ	
မံၤ	နီၣ်ဝ---
သးနံၣ်	၁၅ နံၣ်
မုၢ်/ခွါ	မုၢ်
ကလုာ်	ကညီ
ဟံၣ်ဖိဃီဖိ အိၣ် / တအိၣ်	တအိၣ်
တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ	ကိၣ်ဖိ
တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ	ဘါသီခါ
တၢ်ဟံးမုၢ်ဒါ/ လီၤလၢ	သဝီဖိ
အိၣ်ဆိးဒူသဝီ	c--- သဝီ၊ ထၢတၢ်လီၤကရူၢ်၊ ကိးတရံးကီၢ်ဆၣ်၊ ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ်

ပှၤလၢအမၤအၢပယွဲတၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ			
မံၤ	သးနံၣ်	လီၤလၢ	အိၣ်ဆိးဒူသဝီ
ဖ---	၅၄နံၣ်	ကိၣ်ကမံးတံၣ်	အ--- သဝီ၊ နိၣ်တီၤပျၢ်ကရူၢ်၊ နိၣ်တကီၢ်ဆၣ်၊ ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ်

(၂) တပတီၢ်- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကံၢ်အစီ

၁. ရှဲပှၤပှၤနဟံးန့ၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါအံၤ တဆိဘၣ်တဆိတက့ၢ်.
 ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) ပျီပှၤပှၤမၤတၢ်ဖိ သ့ၣ်ညါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်ခိဖျါ နီၣ် ရ- -- သရၣ်မုၢ်သိၣ်လိတၢ်ဖဲ ကိၣ် ဟ- -- (လီၤကဝီၤကိၣ်အဂၤတဖျါ) လၢအအိၣ် ဟ- -- သဝီ၊ နိၣ်တီၤပျၢ်ကရူၢ်၊ နိၣ်တကီၢ်ဆၣ်၊ ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်လီၤ. ပျီပှၤပှၤမၤတၢ်ဖိတဲတၢ်ဒီး သရၣ်မုၢ်ခံၣ်လၢအသိၣ်လိတၢ်ဖဲ ဆ- -- တီၤထီၣ်ကိၣ်(ကိၣ်လၢပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်အိၣ်)အိၣ်လၢ အ- -- သဝီ၊ နိၣ်တီၤပျၢ်ကရူၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ တဲသကိးတၢ်ဒီးပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒီး ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အမိန့ၣ်လီၤ.

၂. ကွဲးနီၣ်ပှၤလၢဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတဂၤစုာ်စုာ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအမ့ၢ်အတီၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.
 ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အမိၢ်ဒီး သရၣ်မုၢ်ခံၣ် (နီၣ်ယ- -- ဒီးနီၣ်ပ- --) လၢ သိၣ်လိတၢ်လၢ ပှၤတူၢ်ဘၣ် တၢ်ကိၣ်အိၣ်ဖဲ အ- -- သဝီန့ၣ်လီၤ. ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤအံၤ တဲဘၣ် ပှၤလၢအဘူးဒီးအီၤတဖၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအီၤ န့ၣ်လီၤ.

(၃) တပတီၢ်- ဟံၣ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပဲၤပဲၤတက့ၢ်

ဟံၣ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပဲၤပဲၤတက့ၢ်.

နီၣ်ဝ--- လၢအအိၣ်ဖဲ c--- သဝီ၊ ထၢဝၢ်လီၤကရူၢ်၊ ကိးတရံးကိးဆၢၣ်၊ ဒုပျၢ်ယၢ်ကိးရၢၣ် (အမၤလိတၢ်ဖဲ နီၣ်တီၤပျၢ်ကရူၢ်၊ နီၣ်တကီၢ်ဆၢၣ်၊ ဒုပျၢ်ယၢ်ကိးရၢၣ်) ပၢ်ဖျါထီၣ် ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) ဘၣ်သး တၢ်ကဲထီၣ်သး ဖဲလၢနီၣ်ဝ့ဘၢၣ် ၂၆သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် မုၢ်နၢၤဒီအဆၢကတီၢ် ဆ--- တီၤထီၣ်ကိကမံးတံၢ်တဂၤ လၢအမံၤမ့ၢ် ဖ---၊ ပိၣ်ခွဲးသးပုၢ်သးနီၣ်အိၣ် (၅၄) နံၣ်တဂၤ လၢအအိၣ်ဖဲ အ--- သဝီ၊ နီၣ်တီၤပျၢ်ကရူၢ်၊ နီၣ်တကီၢ်ဆၢၣ်၊ ဒုပျၢ်ယၢ်ကိးရၢၣ် အသွံၣ်ထံးမုၢ်ခွဲးတၢ်မၤပယွဲးအီၤ အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ဝ--- စံးဝဲလၢ ဖဲလၢနီၣ်ဝ့ဘၢၣ် ၂၆သီ၊ ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ် အဝဲလဲၤပိၣ်အသကိးမုၢ်ဖိခံၣ်အခံၣ်လၢ ဆ--- တီၤထီၣ်ကိကမံးတံၢ် ဖ---အဟံၣ် ဖဲကိကမံးတံၢ်တဂၤအံၤ မၤအဝဲသ့ၣ်လၢကလဲၤအိးစၢၤ သဲးသ့ၣ်ဘၣ်လၢအဟံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိကမံး တံၢ်တဂၤန့ၣ်တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ကဒိးန့ၣ်ဘၣ်ကိၣ်ပုၤလၢ အတၢ်မၤအဘူးအလဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကိဖိမုၢ်ဖိသၢဂၤ အံၤအိၣ်လၢ ဆ--- တီၤထီၣ်ကိ ဟံၣ်ခွဲးန့ၣ်လီၤ (ဟံၣ်ခွဲးအံၤအိၣ်လၢ ဆ--- တီၤထီၣ်ကိကရၢၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ).

ဖဲလၢနီၣ်ဝ့ဘၢၣ် ၂၆သီ၊ ၂၀၂၁နံၣ် ဟါလီၤဒီအဆၢကတီၢ် ကိကမံးတံၢ်လၢအမ့ၢ် ဖ--- လဲၤပိၣ်စိၢ် ကိဖိမုၢ်ဖိသၢဂၤလၢ ဆ--- တီၤထီၣ်ကိဟံၣ်ခွဲး ဒီး လဲၤကိးအဝဲသ့ၣ်လၢ ကမၤတၢ်လၢအဟံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဝ--- ပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ် သၢ ဂၤလၢၢ် အိးစၢၤသဲးသ့ၣ်ဘၣ် စ့ၤကိးန့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ.

မုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဝံၤဖဲခံအယိ အဝဲသ့ၣ်မံၤတ့ၢ်ဖဲကိကမံးတံၢ်တဂၤ အဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိဖိမုၢ်ဖိသၢဂၤ မံၤတ့ၢ်တနုၤလၢ ဒၢးပူၤတပူၤယီ (ယုၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်ပိၣ်မုၢ် ၁၅နံၣ်တဂၤ, လၢအအိၣ်ဖဲအ--- သဝီ)န့ၣ်လီၤ. မ့မုၢ်နီၣ်ဝ--- တဒီ မံၤဝဲပိၣ်မုၢ်ဖိအဂၤ တဖၣ်အကဆူးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဝ--- ပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ဖဲဖဲဖိမုၢ်အဆၢကတီၢ် အတူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ဂီၢ်အသးဒီး ယၢ်လၢအလူး ယၢ်ဝဲတဘၣ်န့ၣ် တၢ်တွံၢ်လီၤအီၤဖဲ အမံၤကမုၢ်သးဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တူၢ်ဘၣ်ဒ်သိး တၢ်ဟဲဖိၣ်ကလၢၢ်အကံၣ်ဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးန့ၣ် ဆိကမိၣ်ဝဲလၢတၢ်အံၤမုၢ်သးမံၣ်ညီၤ ဘၣ်ဆၢၣ်လၢခံသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမုၢ်ပုၤစုတကပၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲဖိၣ်ထီၣ် အမုၢ်ဘံးအဆၢကတီၢ် စုလၢအဖိၣ်အီၤန့ၣ်ထူးကွံၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခံ ဖိသ့ၣ်မုၢ်ဖိတဂၤန့ၣ် အိးထီၣ်အမုၢ်ဘံးဒီး လုကွၢ်ဝဲအခါ ထံၣ်ဝဲကိကမံးတံၢ် ဆၢၣ်နီၤလၢယီၤသွါဖိလၢတပတီၢ်ဖျါထဲအချၢန့ၣ်လီၤ. အထံၣ်ဝဲလၢ ကိကမံးတံၢ်တဂၤန့ၣ် တသိးဆုကၤဘၣ်ဒီး ကူသိးထဲဖျိၣ်ခံဖုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခံ အဝဲမၤသံအမုၢ်ဘံးဒီး က့ၤမံၤကဒါက့ၤန့ၣ်လီၤ. မုၢ်လၢအပျဲတၢ် အယိ ဒီတနုၤအမံၤတန့ၢ်ဘၣ်. အစံးဝဲလၢ “ယသးတမုၢ်နီၣ်တစဲးဘၣ်”.

လၢခံတသီဂီၤဒီန့ၣ် ဖိသ့ၣ်မုၢ်ဖိဒီးအသကိးမုၢ်အဂၤတဖၣ် ဆဲးမၤတၢ်မၤဘၣ်ဆၢၣ် အသးတအိၣ်မၤတၢ်လၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဆိကမိၣ်က့ၤတၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအီၤဒီး ပၤအမဲၣ်ထံတန့ၢ်လၢၤဘၣ် အဆၢကတီၢ် အဝဲတဲဘၣ် အသကိးမုၢ်ဖိတဖၣ်လၢ အဝဲအဲၣ်ဒီးမၤအဝဲသ့ၣ်က့ၤလၢဟံၣ်ခွဲးခဲလၢၢ်န့ၣ်လီၤ. တချူးလၢ အဝဲသ့ၣ်က့ၤလၢ အကိးဒီးဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ် တၢ်မၤအဘူးအလဲ တဂၤ (၁,၀၀၀) ကူးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်က့ၤလၢ ဆ--- ကိ ဖဲ မုၢ်ထူၣ် (၁:၃၀) အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၢ်မုၢ်ဖိလၢ အတူၢ်ဘၣ်တၢ်တၢ်ဂၤ တဲဘၣ်အသကိးမုၢ်ဖိတၢ်ဂၤလၢ အအိၣ်သဝီတဖျါၣ်ဃီဖဲအဝဲသ့ၣ်က့ၤဆူက့ၢ် အဆၢ ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်နီၤဝဲန့ၣ် ဟါဒီအဆၢကတီၢ် အဝဲကိးအမိလၢလီၤတဲစိပူၤဒီး ဂီၤခီ ဖဲ နိၣ်ဝုဘၢၣ် ၂၈၀၀၊ ၂၀၂၁ နံၣ်န့ၣ် အမိလဲၤထံၣ်လိၣ် သးဒီးအီၤဖဲ အက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အမိထံၣ်လိၣ်သးဒီး က့ၢ်သရၣ်မုၢ်ခံၣ်ဂၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. သရၣ်မုၢ်တဖၣ်တဲဘၣ်အမိလၢ အဝဲသ့ၣ် ကဘျါၣ်တဲၣ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်ဆၣ် (ဖဲပျီပူၤပုၤမၤတၢ်ဖိ မၤတၢ်ထံၣ်လိၣ်သံကွၢ်ဖဲ လၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ၃၀၀၊ ၂၀၂၂နံၣ်)န့ၣ် နီၣ်ဝ--- အမိတဲဝဲလၢ အတဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်စံးဆၢလၢ သရၣ်မုၢ်ခံၣ်အံၤအိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခံ ဖိသၢ်မုၢ်ဖိအမိန့ၣ်က့ၤလၢအ ဟံၣ်ဒီး တဲဘၣ်အဖိမုၢ်လၢကအိၣ်ဖဲက့ၢ်ဒီး ဘၣ်သးဝဲလၢ အဖိမုၢ်ဖိကထီၣ်ကတၢ်ကွံၣ်က့ၢ်လၢ တၢ်မၤလိတနံၣ်ညါအံၤန့ၣ် လီၤ. အဝဲစံးလၢ “ယဖိမုၢ်ဖိဘၣ်သးဟဲက့ၤဒီးယၤ. ယပျံၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအီၤအံၤ ကဟူထီၣ်သၢလီၤအယံ ယမၤ အအိၣ်တ့ၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်တနံၣ်ညါအံၤဒု ယအဲၣ်ဒီးလၢအထီၣ်ကတၢ်က့ၤက့ၢ်. လၢခံတနံၣ်န့ၣ် ယကမၤအလဲၤထီၣ်က့ၢ်အဂၤ တဖျါၣ်. အကမဲၣ်ဆုးလၢအသကိးဖိတဖၣ်အကျါဒုလီၤတၢ်လံ. အဝဲမၤမုၢ်က့ၤအသးဒီး အသကိးမုၢ်ဖိတဖၣ်တဲဘၣ်အီၤ လၢကထီၣ်ကတၢ်က့ၢ်တနံၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆူညါယတဘၣ်သးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤကဲထီၣ်သးလၢဘၣ်. မ့ၢ်န့ၣ်မး ယဖိမုၢ် ကမၤလိဘၣ်တၢ် လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၣ်တဘၣ်န့ၣ်လီၤ.”

သရၣ်မုၢ်တၢ်ဂၤလၢ နီၣ်ဝ--- အမိတဲသကိးတၢ်ဒီးအီၤန့ၣ် ပၤဖျါထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကဲထီၣ်သးဝံၤအလီၢ်ခံ က့ၢ်ဖိမုၢ်ဖိတဖၣ်လၢ အအိၣ်သဝီတဖျါၣ်ဃီဒီး ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ် အမိအပါတဖၣ် တအဲၣ်ဒီးပၤအီၤလၢ ဟံၣ်ဒွဲလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. (က့ၢ်ဖိတဖၣ် ဒုးသ့ၣ်ညါလိၣ်သး တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အံၤဝံၤ က့ၤဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ် အမိအပါန့ၣ်လီၤ.) သရၣ်မုၢ်တၢ်ဂၤအံၤ တဲစ့ၢ်ကိး လၢ က့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်ရဲၣ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ က့ၢ်ဖိမိပါတဖၣ်လၢ ကပၣ်ဒီးအဖိတဖၣ်လၢ ဟံၣ်ဒွဲတုၤလၢတနံၣ်အံၤက့ၢ်တၢ်မၤလိကတၢ် တစု မ့ၢ်လၢက့ၢ်န့ၣ်ကကတၢ် အိၣ်တ့ၢ်ထဲဒၣ် ခံလိမ့တမ့ၢ်သၢလါန့ၣ်လီၤ. က့ၢ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်ဟးထီၣ်ကွံၣ်က့ၢ်န့ၣ် ကဘၣ်တူၢ် ရှူကွံၣ် ဒီတနံၣ်ကျါက့ၢ်တၢ်မၤလိန့ၣ်လီၤ. အယံ က့ၢ်ဖိမိပါတဖၣ် ကပၣ်အဖိလၢ က့ၢ်အဂၤအဂီၢ် အိၣ်ခိးအဖိတဖၣ်ကထီၣ် ကတၢ်ကွံၣ်က့ၢ်တနံၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. (က့ၢ်ဖိလၢ အအိၣ်ဝ--- သဝီ (ပိၣ်ခွါ လွံၢ်ဂၤ ဒီး ပိၣ်မုၢ် နွံၣ်ဂၤ) မၤလိတၢ်ဖဲ ဆ--- တီၤထီၣ်က့ၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲက့ၢ်စးထီၣ်က့ၤအသီတနံၣ်န့ၣ် က့ၢ်ဖိမုၢ်ဖိ နွံၣ်ဂၤလၢ လဲၤမၤလိတၢ်လၢ န--- ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤအိၣ်လၢကီၢ်က့ၢ် တဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ).

နီၣ်ဝ--- န့ၣ်ပျံၤလၢ ပုၤမၤကမုၢ်တၢ် ကမၤအီၤတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖိ အသရၣ်မုၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢ ဖိသၢ်မုၢ်သံ ကွၢ်အီၤလၢ အကလဲၤအိၣ်ဒီးအီၤ မ့ၢ်လၢအပျံၤလၢကဘၣ်အိၣ်လၢ ဟံၣ်ဒွဲအယံန့ၣ်လီၤ. သနၢ်က့ အသရၣ်မုၢ်ဆိကမိၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်ကရၤလီၤကြီအသးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဝ--- ပၤဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ယဘၣ်သးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ကဘျါၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယဘၣ် ယိၣ်လၢ ပုၤကမၤပျံၤယၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ တမ့ၢ်ဖဲယသဝီဘၣ်အယံယပျံၤတၢ်. ယအိၣ်ယံၤလိၣ်သးဒီး ယမိယပါ. မ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၣ်လၢ အ--- သဝီတဖၣ် ကဘျါၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤဒါ တဘျါၣ်ဘၣ်န့ၣ် ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ယအဲၣ်ဒီးလၢ ပုၤကဘျါၣ်န့ၣ်ယၤတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ. ယဆိကမိၣ်လၢ ကကဟးထီၣ်က့ၢ်. ယပျံၤအီၤ (က့ၢ်ကမံးတံၣ်). ယအဲၣ်ဒီးအိၣ်ယံၤဒီးအီၤ. အနီၢ်ကီၢ်ဒု ယအဲၣ်ဒီးမၤလိတၢ်ဘၣ်ဆၣ် ယကမဲၣ်မၤလိတၢ်ဖဲအံၤအဂီၢ်ယပျံၤတၢ်. ယအိၣ်လၢ ယသကိးတဖၣ်အကျါန့ၣ် ယမဲၣ်ဆုးဒိၣ်မး. ယတအဲၣ်ဒီးလၢ တၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤကဲထီၣ်သးလၢ ယသကိးတဖၣ်လၢဘၣ်.”

တၢ်ကဲထီၣ်သးဝံၤအလီၢ်ခံ နီၣ်ဝ--- အိၣ်တဖၣ်ဒ်သိးလၢအပူၤကွံၣ်လၢၤဘၣ်. သနၢ်က့ၢ် နွံတဖၣ်ပူၤကွံၣ်ဒီး အဝဲစးထီၣ် ဂဲၤလိာ်ကွဲးဒီး မၤလိတၢ်ဒ်ညီၣ်န့ၢ်အသိးန့ၢ်လီၤ. နီၣ်ဝ--- တဲဘၣ်သရၣ်မ့ၢ် အဂၤတဂၤလၢ “တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ လီၤဂၢ်ဒ်တၢ်မိၣ်အါတခါဒီး တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.” နီၣ်ဝ--- တဲဝဲစ့ၢ်ကိးလၢ ဆူညါတနီၣ်န့ၢ် အက့ၤထီၣ်ကဒါဆ--- တီၤထီၣ်ကတိၤဘျီလၢၤဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဆ--- တီၤထီၣ်ကတိၤသရၣ်သရၣ်မ့ၢ်တဖၣ် အဲၣ်ဒီးထံၣ် တၢ်ဆါတဲာ်ဘၣ်သးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဆါတဲာ်လၢ ကထုးထီၣ်ကွံၣ်ကတိၤမံးတံာ်တဂၤအံၤလၢကတိၤအဂီၢ်န့ၢ် ဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢ လီၢ်ကဝီၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအိၣ်ဖဲဟီၣ်ကဝီၤဖဲန့ၢ်လီၤ. အယိကတိၤအတၢ်ဆါတဲာ်လၢ ကထုးထီၣ်ကွံၣ် ဖ--- လၢ ကတိၤ မ့တမ့ၢ် တထုးထီၣ်နီၣ်န့ၢ် အိၣ်ကတီၢ်ဃာ်သးန့ၢ်လီၤ.

ကတိၤသရၣ်မ့ၢ်တဂၤလၢ ဆ--- တီၤထီၣ်ကတိၤ ပၤဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ပမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်လၢ ဖိသၣ်ခွဲးယၢ်၊ ပိာ်မ့ၢ်ခွဲးယၢ် ဒီးသးစၢ်ခွဲးယၢ် ဒီး ကတိၤဖိခွဲးယၢ် ဒုတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိ ဖိသၣ်မ့ၢ်ဝဲန့ၢ် အခွဲးအယၢ်လီၤ.” သရၣ်မ့ၢ်အဂၤတဂၤပၤဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “မ့ၢ်မၤလီၤမၤတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ တၢ်အိၣ်သးတဂ့ၤဘၣ်. (...) ပမ့ၢ်တဘျီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်န့ၢ် ဖိသၣ်တဂၤအံၤ သန့ၤအသးလၢ (ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်) အလီၢ်ကသ့ ဒ်လဲၣ်.”

လၢယူၤ ခုသီ၊ ၂၀၂၂န့ၢ် တၢ်ပၤဖျါလီၢ်ခံကတၢ်၊ အခိၣ်ထံး သရၣ်သရၣ်မ့ၢ်တဖၣ်ဒီး ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ် သျှံၣ်အိၣ်သးအိၣ် ဃုတၢ်တီတၢ်တြၢ်ဘၣ်သး တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤဘၣ်ဆၣ် တၢ်တဆဲးဟံးထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်နီတမံၤဘၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးဝံၤအလီၢ်ခံ ကတိၤမံးတံာ်တဂၤအံၤ ဆဲးမၤဒီးတၢ်လၢကတိၤန့ၢ်လီၤ. လၢခံအဝဲဟးထီၣ်လၢကတိၤဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်လၢ ကတိၤအတၢ်ဆါတဲာ် မ့တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်အတၢ်ဆါတဲာ်အယိန့ၢ်ဘၣ်. အဝဲဟးထီၣ်လၢကတိၤ မ့ၢ်လၢ အမၤတၢ်သၢန့ၢ်ပုၤထီၣ်လံအယိန့ၢ်လီၤ. ခဲအံၤ စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအတၢ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီၣ် ဘၣ်သးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖီခိၣ်တအိၣ်ဘၣ် မ့ၢ်လၢ ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ် အဟံၣ်ဖိဃီဖိ တအဲၣ်ဒီးတီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤဆူ ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်အယိန့ၢ်လီၤ. ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အမိအပါတဲဝဲလၢ အတအဲၣ်ဒီး တီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤဆူ ကွီၢ်ဘျီၣ်ဘၣ် မ့ၢ်လၢအတသ့ၣ်ညါတၢ်လၢ အကဘၣ်တဲလၢ ကွီၢ်ဘျီၣ်ပုၤဘၣ်အယိန့ၢ်လီၤ. ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အမိအပါ ဘၣ်ယိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ ပုၤမၤကမၣ်တၢ်န့ၢ် မ့ၢ်ပုၤမဲအ့ၣ်ပုၤသွဲးဒီး အကဂ့ၢ်လိာ်ဘၣ်သး သျှံၣ်ထံးမ့ၢ်ခွဲးတၢ်မၤပယွဲအဂ့ၢ်အံၤလၢကွီၢ်ဘျီၣ်ပုၤအယိန့ၢ်လီၤ.

(၄)တပတီၢ်- တၢ်ယုန့ၢ်အခွဲး

မ့ၢ်ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖၣ် ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပကသုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤၤ၊ ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ပကသုတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်၊ ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အမိ ဒီး သရၣ်မ့ၢ်ခံၣ် ဟ့ၣ် KHRG အခွဲးလၢ ကသုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤန့ၢ်လီၤ.

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အဂ့ၢ်ဖျါကိာ်
 ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢသဘူတဖုလၢ
 အၢၣ်လီၤမၤတၢ်လၢ ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကိာ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ.
KHRG သိၣ်လိဝဲ လီၢ်ကဝီၤဒုသဝီဖိတဖၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤပၤတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်
 လီၤ. **KHRG** ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကဟ်ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပူၤ ကမ့ၢ်တဖၣ်အကလုာ်,
 အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်, အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘျီ ဒီး အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဟ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ
 ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲ www.khrg.org အပူၤသ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.